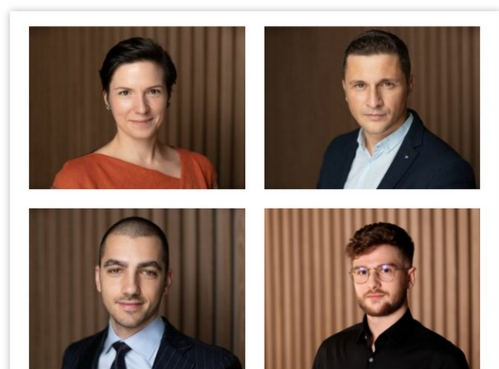

Legea nr. 265/ 2022 aduce o serie de modificari importante în ceea ce privește activitatea Registrului Comerțului. Cum ne putem asigura ca înregistrările sunt corecte și ca activitatea registratorilor nu produce prejudicii?

Legiutorul român a transpus Directivele (UE) nr. 1132/2017 și nr. 1151/2019 ce privesc utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților printr-o noua lege ce reglementează principala modalitate prin care se asigură publicitatea față de terți: Registrul Comerțului. Scopul acestei noi legi este susținerea societăților prin simplificarea formalităților ce însoțesc activitatea societară, scop încurajat de tendințele europene privind această materie.

În concret, începând cu data de 26 noiembrie 2022 intra în vigoare noua Lege a Registrului Comerțului nr. 265/2022 (în continuare „Legea nr. 265/2022”).

Printre normele de interes care vor intra în vigoare de la data de 26 noiembrie 2022 se enumera și cele referitoare la caile de atac și opozițiile privind înregistrările efectuate în Registrul Comerțului. Acestea reprezintă principalul mijloc de apărare a drepturilor născute în legătură cu informațiile publicate în Registru, iar din acest motiv se afla în punctul central al analizei prezentului articol.

Așadar, în această lucrare ne propunem să facem o analiză comparativă a dispozițiilor cu privire la cai de atac și opoziții dintre vechiul și noul cadru legislativ al Registrului Comerțului.

I. SITUAȚIA REGLEMENTATĂ DE ACTELE NORMATIVE ANTERIOARE LEGII NR. 265/2022 A REGISTRULUI COMERȚULUI.

Normele în vigoare (cuprinse în mai multe acte normative de forță juridică diferită) sistematizau procesul de înregistrare în registrul comerțului și de atacare a acestor înregistrări în felul următor:

Cererea de înregistrare se depunea la Oficiul Registrului Comerțului din județul sau municipiul București unde persoana supusă înregistrării își avea sediul.

Înregistrările în Registrul Comerțului se efectuau în baza rezoluției directorului Oficiului Registrului Comerțului de pe lângă tribunal. Rezoluțiile directorului erau executorii.

Împotriva rezoluției directorului se putea formula plângere, după cum urmează:

1. Împotriva soluției date în legătură cu cererile de înregistrare ce priveau modificarea actului constitutiv, în termen de 15 zile de la pronunțare, pentru părți, și 15 zile de la data publicării actului modificator al actului

constitutiv în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, respectiv Partea a VII-a, pentru orice alta persoana interesata.

2. Împotriva soluției de respingere a cererii de înregistrare care nu conducea la modificarea actului constitutiv, în termen de 15 zile de la pronunțare, pentru părți, și 15 zile de la data publicării pe pagina de internet a Oficiului Național al Registrului Comerțului sau pe portalul de servicii on-line al acestuia, pentru orice alta persoana interesata.

Indiferent de calitatea celui care formula plângerea, aceasta urma sa fie depusa la Oficiul Registrului Comerțului unde s-a facut înregistrarea, care o înainta spre instanța competenta, în principiu, tribunalul în a carui circumscripție își avea sediul entitatea supusa înregistrării.

Instanța soluționa plângerea de urgența, în complet alcatuit dintr-un singur judecator, în camera de consiliu și fara citarea părților. Hotărârea instanței urma sa fie executorie și sa fie supusa numai recursului.

Mai mult, pe lângă aceasta procedura de contestare ex post a rezoluției directorului Oficiului Registrului Comerțului, legea prevedea și o procedura de intervenție a terților în cadrul procedurii demarate prin cererea de înregistrare în Registrul Comerțului.

Cererea de intervenție se depunea la Oficiul Registrului Comerțului unde s-a facut înregistrarea și avea ca efect întârzierea înregistrării mențiunii atacate în Registrul Comerțului. În practica, procedura intervenției a fost folosita uneori ca mijloc de șicanare împotriva unor societăți, creând blocaje semnificative în activitatea acestora. Deturnarea de la scopul acestei proceduri este unul dintre motivele care au stat la baza înlăturării ei, așa cum se va vedea mai jos.

Astfel, daca în legatura cu cererile de înregistrare erau depuse cereri de intervenție, directorul Oficiului Registrului Comerțului transmitea instanței competente (în principiu, tribunalul) întregul dosar, care cuprindea cererea de înregistrare în Registrul Comerțului și cererea de intervenție, precum și înscrierile depuse în susținerea acestora.

În ipoteza în care se formula cerere de intervenție, soluționarea cererilor de înregistrare și a cererilor de intervenție se facea cu citarea părților, de catre instanța, care se pronunța de urgența, conform Codului de procedura civila. Hotărârea instanței era executorie și era supusa numai recursului.

O alta procedura reglementata este cea a cererii de radiere. Astfel, orice persoana prejudiciata ca efect al unei înmatriculari în Registrul Comerțului avea dreptul sa ceara radierea acesteia, daca se întemeia pe dispozițiile unei hotărâri judecatorești irevocabile privind desființarea actului ce statea la baza înregistrării, având, deci, o aplicabilitate restrânsa în practica.

Cererea de radiere se depunea și se menționa în Registrul Comerțului la care era înregistrata persoana supusa înregistrării. Oficiul Registrului Comerțului înainta cererea catre tribunalul în a carui raza teritoriala își are sediul persoana supusa înregistrării.

Tribunalul se pronunța asupra cererii cu citarea Oficiului Registrului Comerțului și a persoanei supuse înregistrării. Hotărârea instanței putea fi atacata numai cu recurs. Termenul curgea în mod diferențiat, dupa cum părțile erau sau nu prezente.

II. SITUAȚIA REGLEMENTATĂ DE NOUA LEGE NR. 265/2022 A REGISTRULUI COMERȚULUI.

Conform dispozițiilor noii legi, situația se schimba sub anumite aspecte, noua procedura instituita de lege aratând în felul urmator:

Cererea de înregistrare se depune la ghișeu, prin poșta sau prin intermediul mijloacelor electronice la Oficiul

Registrului Comerțului în a cărui raza teritorială este situat sediul persoanei supuse înregistrării. Așadar, legea nouă nu aduce modificări în această privință.

Începând cu data de 26 noiembrie 2022 registratorul de registru preia de la directorul Oficiului Registrului Comerțului competența de a analiza și a dispune înregistrarea în Registrul Comerțului. Se pastrează caracterul executoriu al încheierii de înregistrare.

Registratorul, caruia Legea nr. 265/2022 îi stabilește un statut, este definit ca fiind „personalul de specialitate juridică din cadrul ONRC investit să realizeze serviciul public al controlului de legalitate prealabil înregistrării în registrul comerțului.”.

Noua Lege prevede o serie de cai de atac ce au următoarele caracteristici:

Prealabil, menționez că Legea nr. 265/2022 elimină complet procedura intervenției în procesul de verificare a cererilor de înregistrare, acesta fiind și unul dintre scopurile inițiatorilor, astfel cum reiese din expunerea de motive care se află la baza Legii.

Așadar, noua reglementare pastrează doar procedura de contestare ex post a încheierii registratorului.

1. Plângerea, cale de atac cu o nouă conformație

Prin intermediul plângerii, orice persoană se poate asigura că înscrierea în Registrul Comerțului s-a făcut în urma unei examinări legale și temeinice din partea registratorului. Astfel, acesta este supus unui control venit din partea persoanelor interesate și, ulterior, unui control realizat de instanțele judecătorești.

Așadar, dacă registratorul respinge o cerere de înregistrare în mod nejustificat, prin plângere se poate remedia această problemă. La fel, dacă acesta admite o cerere de înregistrare care nu îndeplinește condițiile legale (spre exemplu, autorul cererii pretinde în mod fraudulos că este persoana îndreptățită să solicite o înregistrare și registratorul aprobă cererea fără a-l legitima pe solicitant).

Împotriva încheierii registratorului se poate formula plângere, de către autorul cererii de înregistrare (în continuare „Solicitantul”) sau de către orice altă persoană interesată, în termen de 10 zile calendaristice, mai scurt față de cel prevăzut de normele anterioare. Termenul curge, pentru Solicitant:

- 1) de la data comunicării încheierii, dacă s-a solicitat comunicarea prin poșta sau prin mijloace electronice;
- 2) de la data publicării încheierii în Buletinul electronic al Registrului Comerțului, dacă această dată este anterioară comunicării;
- 3) de la data ridicării încheierii de la ghișeul Registrului Comerțului sau, dacă aceasta nu este ridicată de la ghișeu, de la data publicării încheierii în Buletinul electronic al Registrului Comerțului.

Și pentru persoanele interesate, altele decât Solicitantul:

- 1) de la data publicării încheierii în Buletinul electronic al Registrului Comerțului;
- 2) de la data publicării înscrisurilor în Monitorul Oficial al României, acolo unde legea dispune această publicare.

Plângerea se va depune în mod diferențiat, în funcție de calitatea Solicitantului, astfel:

- Dacă Solicitantul este persoana fizică autorizată, întreprindere individuală sau întreprindere familială, plângerea se depune direct la judecătoria în a cărei rază teritorială se află sediul profesional al Solicitantului.
- Dacă Solicitantul este persoana juridică, plângerea se va depune la Oficiul Registrului Comerțului, care o va menționa în Registrul Comerțului și o va comunica tribunalului în trei zile lucrătoare de la data depunerii.

Daca totuși plângerea este depusa direct la instanța, la primul termen de judecata aceasta va pune în vedere Solicitantului ca pâna la urmatorul termen sa faca dovada menționarii în Registrul Comerțului a depunerii plângerii.

Din aceasta reiese și faptul ca Legea nr. 265/2022 reglementeaza competența instanțelor tot în mod diferențiat, în funcție de calitatea Solicitantului.

Astfel, daca acesta este o persoana fizica autorizata, o întreprindere individuala sau o întreprindere familiala, competența este a judecatoriei în a carei raza teritoriala se afla sediul profesional al Solicitantului, iar daca Solicitantul este o persoana juridica, soluționarea plângerii este de competența tribunalului în a carui raza teritoriala se afla sediul profesional al Solicitantului.

De menționat ca plângerea nu este suspensiva de executare, ea fiind totodata soluționata cu citarea părții și a Oficiului Registrului Comerțului competent, o diferența notabila față de legislația anterioara.

Hotarârea prin care se soluționeaza plângerea este executorie și, spre deosebire de vechiul cadru normativ, este supusa numai apelului, în termen de 15 zile de la comunicare.

2. Procedura îndreptarii erorilor materiale

O alta procedura reglementata de noua Lege a Registrului Comerțului vizeaza cazul în care încheierea registratorului conține erori materiale. Astfel, conform Legii, erorile materiale nu se vor îndrepta prin intermediul unei plângeri care sa fie soluționata de instanța, ci prin intermediul unei încheieri a registratorului, dispusa în urma formularii unei solicitari de catre persoana interesata.

Mai mult, Legea nr. 265/2022 reglementeaza și situația în care o persoana fizica sau juridica este prejudiciata ca efect al unei înmatriculari ori printr-o mențiune înscrisa în Registrul Comerțului. Ea are la îndemâna o cerere de radiere.

3. Procedura cererii de radiere

În legatura cu aceasta situație, Legea precizeaza ca orice persoana fizica sau juridica prejudiciata are dreptul de a cere judecatoriei, în cazul profesioniștilor persoane fizice sau tribunalului în cazul persoanelor juridice, radierea înregistrarii care genereaza prejudicii și, dupa caz, repunerea în situația anterioara.

Remarcam faptul ca noua lege nu face legatura dintre dreptul de a cere radierea unei înregistrari și soarta juridica a actului care sta la baza înregistrarii. Va fi interesant de urmarit evoluția practicii în acest domeniu.

Aceasta cerere se depune la Oficiul Registrului Comerțului în care este înregistrat profesionistul, facându-se mențiune despre aceasta în Registrul Comerțului. În termen de 3 zile lucratoare de la data depunerii cererii, Oficiul Registrului Comerțului o înainteaza judecatoriei sau tribunalului în a carui raza teritoriala își are sediul profesionistul, iar în cazul sucursalei înființate în alt județ, daca persoana prejudiciata cere acest lucru, se poate îndrepta la instanța din județul în care își are sediul sucursala.

Instanța se va pronunța asupra cererii de radiere cu citarea Registrului Comerțului și a profesionistului, iar hotarârea pronunțata va fi supusa numai apelului. Termenul de apel începe sa curga de la pronunțare, pentru părțile prezente și de la comunicare, pentru părțile care lipsesc.

4. Corelarea cu caile de atac prevazute de Legea nr. 31/1990 a Societaților – apelul și opoziția

Cu titlu prealabil, menționam ca art. 60 din Legea Societaților, ce prevedea calea de atac a apelului împotriva încheierilor judecatorului delegat (directorului Oficiului Registrului Comerțului – n.n.) privitoare la înmatriculare sau la orice alte înregistrări în registrul comerțului, este abrogat de Legea nr. 265/2022, rămânând doar calea de atac a apelului în conformația prevazută de noua lege.

Totuși, rămân în vigoare dispozițiile Legii Societaților ce reglementează opoziția, cale de atac pusă la dispoziția creditorilor sociali și oricaror alte persoane prejudiciate prin hotărârile asociațiilor privitoare la modificarea actului constitutiv.

Astfel, conform dispozițiilor art. 61 și următoarele din Legea Societaților, creditorii sociali și orice alte persoane prejudiciate prin hotărârile asociațiilor privitoare la modificarea actului constitutiv pot formula o cerere de opoziție prin care să solicite instanței judecătorești să oblige, după caz, societatea sau asociații la repararea prejudiciului cauzat.

Opoziția se face în termen de 30 de zile de la data publicării hotărârii asociațiilor sau a actului adițional modificator în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, dacă Legea Societaților nu prevede un alt termen. Ea se depune la Oficiul Registrului Comerțului care, în termen de 3 zile de la data depunerii, o va menționa în Registru și o va înainta tribunalului în a cărui circumscripție își are societatea sediul principal.

Opoziția se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților, fiind aplicabile dispozițiile art. 202 din Codul de procedură civilă. Hotărârea pronunțată asupra opoziției este supusă numai apelului.

Diferența fundamentală dintre opoziție și plângere este că opoziția nu privește încheierea registrului, ci hotărârea asociațiilor/acționarilor sau actul adițional la actul constitutiv, care se publică în Monitorul Oficial.

Ca atare, repararea prejudiciului care este urmărită prin intermediul opoziției nu va cădea în sarcina Registrului Comerțului, ci în sarcina societății de la care provine hotărârea atacată sau asociațiilor acesteia, după caz.

La fel, rămân în vigoare dispozițiile art. 132 din Legea Societaților, care dau dreptul acționarilor care nu au luat parte la adunarea generală sau care au votat contra și au cerut să se însereze aceasta în procesul-verbal al ședinței să atace în justiție hotărârile adunării generale contrare legii sau actului constitutiv, cerând anularea acestora.

Calea de atac se poate exercita în termen de 15 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a. Cererea se va judeca în camera de consiliu. Hotărârea judecătorească pronunțată este supusă numai apelului, iar hotărârea definitivă de anulare va fi menționată în registrul comerțului și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a. De la data publicării, hotărârea de anulare este opozabilă tuturor acționarilor.

După cum se poate observa, nici această cale de atac nu privește încheierea registrului, ci privește hotărârea adunării generale, dar într-un final va avea efect asupra înregistrărilor din Registrul Comerțului, după anularea hotărârii putându-se cere radierea acesteia din Registru.

5. Plângerea împotriva încheierii registrului prin care se constată dizolvarea

Urmărind o altă serie de modificări, constatăm că Legea nr. 265/2022 completează dispozițiile Legii nr. 31/1990 a Societaților, introducând posibilitatea ca Oficiul Național al Registrului Comerțului să constate, la cerere sau din oficiu, prin registrul și fără a sesiza instanța de judecată, dizolvarea unor societăți, în anumite condiții.

Situațiile în care o astfel de constatare poate opera sunt următoarele:

- Nu mai sunt îndeplinite condițiile referitoare la sediul social, ca urmare a expirării duratei actului care atestă

dreptul de folosință asupra spațiului cu destinație de sediu social ori transferului dreptului de folosință sau proprietate asupra spațiului cu destinație de sediu social;

- A încetat activitatea societății sau nu a fost reluată activitatea după perioada de inactivitate temporară, anunțată organelor fiscale și înscrisă în Registrul Comerțului, perioada care nu poate depăși 3 ani de la data înscrierii în Registrul Comerțului;
- În cazul societăților cu durată determinată, la expirarea duratei menționate în actul constitutiv, dacă procedura prevăzută la art. 227 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 nu este îndeplinită.

Încheierea registratorului prin care s-a constatat întrunirea condițiilor pentru dizolvarea societății nu are caracter executoriu. Aceasta se menționează în Registrul Comerțului, se comunică societății dizolvate și, pe cale electronică, Agenției Naționale de Administrare Fiscală - administrația județeană a finanțelor publice/administrația finanțelor publice a sectorului și se publică în Buletinul electronic al Registrului Comerțului.

În legătură cu această încheiere, societatea care face obiectul constatării și ANAF pot face plângere în termen de 15 zile de la comunicare, iar orice altă persoană interesată va putea face plângere în termen de 15 zile de la data publicării încheierii în Buletinul electronic al Registrului Comerțului.

Plângerea se depune la Oficiul Registrului Comerțului și despre aceasta se va face mențiune în Registru. În termen de 3 zile lucrătoare de la data depunerii, Oficiul Registrului Comerțului o va înainta instanței competente.

Hotărârea pronunțată de instanța în soluționarea plângerii poate fi atacată numai cu apel, în termen de 30 de zile de la comunicare. Apelantul va depune o copie a apelului la Oficiul Registrului Comerțului, pentru menționare în Registrul Comerțului.

6. Opoziția față de fuziuni și divizari

Se modifică și dispozițiile Legii nr. 31/1990 în legătură cu opoziția care este la îndemâna creditorilor în cazul fuziunilor și divizărilor.

Astfel, Legea prevede că, în vederea obținerii de garanții adecvate, orice creditor care deține o creanță certă, lichidă și anterioară datei publicării proiectului de fuziune sau de divizare, în una dintre modalitățile prevăzute la art. 242 din Lege, nescadentă la data publicării, a carei satisfacere este pusă în pericol prin realizarea fuziunii/divizării, poate face opoziție.

În ceea ce privește această opoziție, noua reglementare precizează că termenul pentru opoziție, de 30 de zile, poate începe să curgă și de la data publicării proiectului de fuziune sau de divizare în Buletinul electronic al Registrului Comerțului, dacă societatea a optat pentru publicitatea pe pagina proprie web.

7. Norme tranzitorii

În conținutul său, Legea nr. 265/2022 prevede că procedurile începute înainte de intrarea în vigoare a Legii rămân supuse legii în vigoare la acea dată.

Totuși, dispozițiile Legii nr. 265/2022 se vor aplica imediat asupra procedurii de îndreptare a erorilor materiale în ceea ce privește rezoluțiile directorilor Oficiilor Registrului Comerțului dispuse în baza normelor vechi.

După o privire de ansamblu asupra noilor norme, putem afirma că noua Lege a Registrului Comerțului aduce o codificare binevenită a actualelor norme, modernizând totodată procesul de constituire a entităților supuse înregistrării în Registrul Comerțului prin introducerea de proceduri electronice și prin stabilirea unor atribuții clare în sarcina registratorilor.

De asemenea, reglementarea cailor de atac și a opozițiilor are scopul de a oferi un echilibru în mediul atât de dinamic al activității profesioniștilor și speram ca, prin intermediul prezentului articol, am reușit să construim cu claritate noua imagine a acestor cai de atac.